

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

KABINET

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 14 mei 2019
Behandeld door Directie Kunst en Cultuur
Onderwerp Contouren Kunstenplan 2021-2024

Geachte raadsleden,

In deze brief informeert het college u over de contouren van het kunst- en cultuurbeleid in de periode 2021-2024. Uitgangspunt voor deze nieuwe periode is dat we ons samen met de sector inzetten voor een inclusieve, sterke cultuurstad. Een stad waarin kunst en cultuur werelden bij elkaar brengen en uitnodigen tot ontmoeting, in de hele stad. Want kunst en cultuur moeten er zijn voor iedereen, als vanzelfsprekend.

De stad verandert en is in beweging. Dat is altijd zo geweest en zal altijd zo blijven. Hoe daarmee om te gaan is een opgave voor ons allemaal, ook voor kunstenaars en culturele instellingen. Daarbij helpt het als we uitzoomen en de hele stad als één stad kunnen zien. Dan zien we dat er nog buurten zijn waar veel te verbeteren valt, dat steeds meer groepen niet met elkaar in contact komen, dat er nog veel mensen zijn die niet mee kunnen doen.

Er ligt dus een mooie opgave voor de kunst- en cultuursector. Een sector met enorm veel potentie, een sector die al jaren bijdraagt aan het rijke culturele aanbod in onze stad. Toch denken we dat het nu tijd is om de verwachtingen die het college heeft van de sector aan te scherpen. We verwachten meer structurele, gelijkwaardige en wederkerige samenwerking. Meer oog voor alle delen van de stad en voor de verhalen die nog te weinig gehoord worden.

Uitvoering van deze opgave vereist keuzes, op verschillende niveaus. Dat zal niet altijd makkelijk zijn. Instellingen zullen moeten kiezen welke rol ze willen spelen in de stad, op welke wijze ze kunnen bijdragen aan de ambities van het gemeentebestuur en wat daar wel en niet bij hoort. De Amsterdamse Kunstraad en het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) hebben de taak om duidelijke keuzes te maken bij de beoordeling van de aanvragen voor het Kunstenplan.

In deze brief lichten we de centrale thema's voor de nieuwe periode toe evenals de criteria voor de Amsterdamse Basisinfrastructuur (A-Bis) 2021-2024. Deze contouren van het nieuwe kunst- en

cultuurbeleid vormen de basis voor de gesprekken die de wethouder met de kunst- en cultuursector in de komende periode zal voeren. In november 2019 stelt het gemeentebestuur vervolgens de Hoofdlijnen vast waarin het beleidskader is uitgewerkt en waarin de richtlijnen zijn opgenomen voor het aanvragen van subsidie.

In januari 2019 heeft de Kunstraad de Verkenning 2019 gepresenteerd. Deze Verkenning, opgesteld in opdracht van het college, bevat een uitgebreide beschrijving van de stand van zaken in de Amsterdamse cultuursector. De kunstraad signaleert ontwikkelingen en trends, inventariseert aandachtspunten en doet aanbevelingen. In de bestuurlijke reactie van 26 maart jl. heeft het college aangegeven dat de Verkenning waardevolle aanknopingspunten bevat voor het Kunstenplan 2021-2024 met name op het gebied van diversiteit en inclusie, kunst en cultuur in de buurt, cultuureducatie, internationalisering en de creatieve arbeidsmarkt. Deze onderwerpen komen aan de orde in deze contourenbrief en worden in de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2021-2024 nader uitgewerkt.

Het directieoverleg Amsterdamse Culturele Instellingen (ACI), het Overleg Amsterdamse Theaters (OAT) en de ACI-werkgroep Cultuureducatie hebben aanbevelingen gedaan voor de nieuwe Kunstenplanperiode. De hierin opgenomen observaties en suggesties laten goed zien waar de kunst- en cultuursector behoefte aan heeft. Voor het opstellen van deze contourenbrief Kunstenplan 2021-2024 zijn diverse verkennende gesprekken gevoerd en thematische bijeenkomsten georganiseerd.

Beleidsdoelstellingen Kunstenplan 2021-2024:

Kunst en cultuur voor iedereen - inclusiviteit en diversiteit

Al sinds haar ontstaan is Amsterdam een migratiestad. De stad is groot geworden dankzij de vele mensen die van over de hele wereld hier naar toe zijn gekomen. Mensen waarvoor Amsterdam nu een thuis is. Inmiddels zijn we 'superdivers', de meerderheid van de Amsterdammers bestaat uit een brede waaier van minderheden.

In de kunst en cultuur zien we deze superdiversiteit, deze meerstemmigheid niet voldoende terug. Te veel groepen in de samenleving komen onvoldoende aan bod. Op de podia en in de musea zien we nog te weinig een afspiegeling van de Amsterdamse samenleving. Te veel verhalen die leven in de stad zijn nog onzichtbaar. Ze krijgen geen podium en kunnen niet verteld en verbeeld worden. Dat is een groot gemis want als alle verhalen verteld en gedeeld kunnen worden, ontstaan meer ontmoetingen, krijgen we meer begrip voor elkaar en leren we meer over ons erfgoed.

Om een stad te worden waar alle Amsterdammers zich kunnen herkennen in het aanbod van kunst en cultuur, hebben we nog veel werk te doen. Daarom wil het college in het nieuwe Kunstenplan eisen stellen op dit vlak. De instellingen die een subsidie willen ontvangen in het kader van het Kunstenplan vragen we een actieplan op te stellen over inclusiviteit en diversiteit (van governance tot organisatie en bedrijfsvoering, van publiek tot programma en talent). Hierbij is ruimte voor maatwerk en keuzes. Immers, elke instelling start vanuit een andere situatie.

Het actieplan inclusiviteit dient als instapeis om in aanmerking te kunnen komen voor een Kunstenplansubsidie. In de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2021-2024 wordt deze eis uitgewerkt in de beoordelingscriteria. De inhoud van het actieplan wordt onderdeel van de prestatieafspraken tussen de gemeente en de instellingen die subsidie ontvangen. De gemeente zal de uitvoering en de resultaten van het actieplan monitoren.

De keuze voor een inclusieve en diverse cultuursector, voor kunst en cultuur voor alle Amsterdammers in de hele stad, betekent dat we open staan voor andere vormen van kunst, voor vernieuwing en andere opvattingen over kwaliteit. Het kunstbegrip verandert en daarmee ook de definitie van kwaliteit. In de beoordeling van subsidieaanvragen gaan we hier rekening mee houden.

Kunst en cultuur in de hele stad

Kunst en cultuur toegankelijk maken voor alle Amsterdammers betekent ook dat we moeten kijken naar de spreiding in de stad en de aanwezigheid van kunst en cultuur in de wijken. Zodat kunst en cultuur voor iedereen nabij zijn en om er voor te zorgen dat mensen in het centrum naar andere delen van de stad gaan voor een voorstelling, een concert of een festival. En even zo belangrijk is dat inwoners van bijvoorbeeld Nieuw-West of Noord naar het centrum gaan voor kunst en cultuur. Want we zijn één stad. Het college zal deze ambitie uitwerken in samenwerking met de stadsdelen, het AFK en de sector.

Kunst- en cultuuractiviteiten in buurten verrijken de leefomgeving, dragen bij aan sociale cohesie en aan persoonlijke ontwikkeling van mensen. Vooral daar waar kunst en cultuur nu minder aanwezig is en een inhaalslag nodig is, wil het college investeren. Concreet gaat het om de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Dit zijn ook de stadsdelen waar nieuwe woonwijken worden gebouwd en een nieuwe behoefte is aan culturele programmering, een podium of een openbare bibliotheek, kunst in de openbare ruimte en tijdelijke initiatieven. Zo werken we aan inclusieve groei en bouwen we een complete en leefbare stad.

Specifiek voor de ontwikkelbuurten, waar de maatschappelijke problemen het grootst zijn, kan het programmatisch inzetten van kunst en cultuur bijdragen aan meer samenhang en verbinding tussen bewoners en meer betrokkenheid bij de eigen buurt. Op korte termijn worden plannen hiervoor verder uitgewerkt.

In het eerste strategisch huisvestingplan kunst en cultuur, vastgesteld door de gemeenteraad in januari 2019, hebben we een belangrijke basis gelegd voor de groei van kunst en cultuur, in de nieuwe wijken en in de bestaande stad. In dit plan hebben we in kaart gebracht waar we willen investeren in nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen buiten het centrum, in nieuwe buurtgerichte culturele voorzieningen in lijn met de groei van de stad, en in de bestaande culturele infrastructuur. Om te kunnen bepalen op welke plek wat nodig is, inventariseren we per stadsdeel of gebied waar de culturele infrastructuur uit bestaat en waar behoefte aan is.

Om de betrokkenheid bij kunst en cultuur te vergroten, werken we aan meer verbindingen tussen broedplaatsen en omliggende buurten en culturele instellingen.

Op de locaties waar we nieuwe wijken ontwikkelen, investeren we in kunst in de openbare ruimte. Daarvoor wordt een percentageregeling ingericht. Het Stadscuratorium komt op voor het belang en het behoud van Amsterdamse buitenkunst en stimuleert nieuwe kunstprojecten.

De Metropoolregio Amsterdam (MRA)

Het culturele verhaal van Amsterdam houdt niet op bij de stadsgrenzen en daarom is het perspectief van de regio belangrijk. Mede op verzoek van de minister van OCW hebben diverse gemeenten en de twee provincies in de MRA een regioprofiel opgesteld. Op basis hiervan hebben de MRA-partners gezamenlijk het programma Kunst, Cultuur en Erfgoed MRA voor de periode 2019-2024 geformuleerd. De actielijnen in dit programma hebben onder meer betrekking op het bevorderen van samenwerking, zichtbaarheid en toegankelijkheid, cultuureducatie en talentontwikkeling, ruimte en duurzaamheid en erfgoed. Amsterdam heeft binnen dit programma een coördinerende en verantwoordelijke rol.

In de samenwerking met de MRA ziet het college concrete kansen voor Amsterdam als het gaat om onder meer het creëren van plekken voor experiment, spreiding van cultuurbezoek in de regio, het bevorderen van cultuureducatie en het doorontwikkelen van de keten van talentontwikkeling.

Het regioprofiel van de MRA wordt ook betrokken bij het Cultuurplan van het rijk. Een van de manieren waarop de verbinding met het rijk op regionaal niveau wordt bevorderd is de door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde cofinanciering voor de uitvoering van het project 'Bereikbaarheid en Promotie Cultuur MRA' dat in 2019-2020 wordt uitgevoerd.

Educatie en participatie

Alle Amsterdammers moeten kennis kunnen maken met kunst en cultuur maar ook actief deel kunnen nemen en hun creatieve vermogens kunnen ontwikkelen. Dat gebeurt gelukkig al volop in Amsterdam. Of het nu muziek- en danslessen zijn waardoor kinderen in het primair en speciaal onderwijs de ambachtelijke kant van een kunstdiscipline onder de knie krijgen, of jongeren in het vmbo-onderwijs die theaterlessen krijgen waardoor ze in de huid van een ander kruipen of ouderen die samen het verhaal van hun buurt in tekst en beeld vertellen. Actief of receptief bezig zijn met kunst en cultuur geeft voldoening en plezier, versterkt eigenwaarde en sociale weerbaarheid en creëert zelfbewuste cultuurmakers en een enthousiast en nieuwsgierig publiek.

Daarom wil het college inzetten op een goede, samenhangende infrastructuur voor zowel cultuureducatie (accent op leren en verder ontwikkelen) als cultuurparticipatie (accent op meemaken en meedoen). Dit zijn geen gescheiden domeinen, ze lopen in elkaar over.

Een goede basis hiervoor start in het onderwijs. Amsterdam is een landelijke voorloper op het gebied van kunst- en cultuureducatie, zo stelt de kunstraad. Al in 2013 is er een beweging in gang gezet om cultuureducatie - met name muzikaleducatie - een vast onderdeel te laten zijn van het curriculum in het primair en speciaal onderwijs. De kunstraad roept de gemeente nu op om opnieuw voorbeeld stellend te zijn door voor te sorteren op de landelijke vernieuwing van het onderwijscurriculum, waarbij 'kunst en cultuur' vanaf 2023 een van de leergebieden wordt.

Het college neemt deze handschoen op door scholen in staat te stellen naar keuze twee (multi- of interdisciplinaire) leerlijnen in te richten. Dit doet het college door te onderzoeken hoe de

bestaande voorzieningen vanuit Kunst en Cultuur (o.a. de vakdocent muziek) en Onderwijs (vakleerkracht cultuur) beter geïntegreerd en verbreed kunnen worden. Tevens is de ambitie om deze voorzieningen door te trekken naar de onderbouw van het voortgezet onderwijs, waarbij de nadruk zal liggen op het VMBO en het praktijkonderwijs. De directies Kunst en Cultuur en Onderwijs onderzoeken samen hoe het culturaanbod ook binnen het MBO versterkt kan worden. De samenwerking met de Pabo's en het kunstvakonderwijs zet het college voort.

Van instellingen die cultuureducatie voor zichzelf als (hoofd)opdracht hebben geformuleerd, verwachten we dat zij in nauw overleg met scholen langlopende cultuurprogramma's ontwikkelen (dialoggestuurd). Deze leerlijnen, verzorgd door kunstvakdocenten of vakleerkrachten, vormen de basis van het cultuuronderwijs, maar activiteiten op locatie (podia, musea) zijn hiervan ook een onmisbaar onderdeel. Dit vraagt om betere samenwerking en afstemming tussen culturaanbieders. Met de sector zullen we bespreken hoe dit georganiseerd kan worden zodat kwaliteit en impact meer aandacht kunnen krijgen bij de beoordeling dan kwantiteit (aantal bereikte scholen).

Het college wil dat kinderen in het speciaal onderwijs gebruik kunnen maken van dezelfde voorzieningen en laat onderzoeken wat de meerkosten hiervoor zijn. Hierbij wordt ook in kaart gebracht wat er nodig is om ook chronisch en langdurig zieken cultuureducatie te bieden. Juist voor deze kinderen kan kunst van grote betekenis zijn.

Vanuit een brede cultuurbasis onder schooltijd moeten alle kinderen en jongeren de mogelijkheid hebben in de vrije tijd hun talenten verder te ontwikkelen. De afgelopen drie jaar is met succes een stimuleringsregeling buitenschoolse cultuureducatie uitgevoerd (2015-2018) waarbij buitenschoolse culturaanbod is gecreëerd op of rond de school. Kinderen van ouders met een krappe beurs werden door de gemeente gecompenseerd via het Jongerencultuurfonds Amsterdam. Het bereik groeide in korte tijd van 700 naar bijna 3000 kinderen. Om deze verbinding ook in de toekomst mogelijk te maken onderzoeken we - in nauw overleg met Sport - hoe hiervoor cultuurcoaches ingezet kunnen worden (deels gefinancierd vanuit de nieuwe Brede rijksregeling Combinatiefuncties, sport- en cultuurcoaches). De focus zal hierbij met name gericht zijn op kinderen en jongeren waarvoor cultuurdeelname minder vanzelfsprekend is.

Daarnaast wil het college kunst en cultuur ook toegankelijker maken voor andere groepen en individuen die nu nog drempels voor actieve deelname ervaren. Vanuit de gedachte van een inclusief cultuurbeleid roept het college culturele instellingen op hieraan bij te dragen. Activiteiten gericht op actieve cultuurparticipatie van ouderen ('Amsterdam – oudervriendelijke cultuurstad') wil het college blijven stimuleren.

Talentontwikkeling

Een bloeiende en sterke cultuursector begint bij jong talent. Talent dat zich kan ontwikkelen, vlieguren kan maken en door kan groeien naar een groot podium of een gerenommeerd museum. In de nieuwe Kunstenplanperiode wil het college inzetten op het creëren van meer mogelijkheden voor doorstroming van talenten.

Om doorstroming van talenten mogelijk te maken, de keten van talentontwikkeling te versterken is meer structurele samenwerking binnen de sector nodig. A-Bis-instellingen maar ook andere

instellingen kunnen hier een belangrijke rol in spelen. In dit kader wil het college ook kijken naar de functie van de podia en de behoefte om presenteren, produceren en talentontwikkeling meer te combineren. Daarmee ontstaat ook meer ruimte voor nieuwe makers.

Om (top)talent voor de stad te behouden passen we het atelierbeleid aan en onderzoeken we andere mogelijkheden voor betaalbare woon- en werkruimte voor kunstenaars in Amsterdam.

Ruimte voor experiment en vernieuwing

Omdat kunst en cultuur altijd in ontwikkeling moeten kunnen blijven, zijn experiment en vernieuwing onmisbaar, in alle disciplines. Ook de Raad voor Cultuur vraagt hier aandacht voor in het advies 'Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur' over het cultuurstelsel 2021-2024 (11 april 2019). We willen experiment en vernieuwing breed stimuleren. Dat betekent bijvoorbeeld dat we in de nieuwe periode toestaan dat instellingen met een heldere visie op innovatie een deel van het subsidiegeld inzetten voor meer risicovolle programmering, het bieden van ruimte voor nieuwe makers of het bereiken van nieuwe doelgroepen. Daarbij vragen we een kwalitatieve verantwoording en richten we ons minder op de aantallen activiteiten en bezoekers.

Met het AFK onderzoeken we hoe we flexibiliteit in de subsidieregelingen kunnen vergroten en de regelingen beter kunnen laten aansluiten op ontwikkelingen in de sector. Op deze manier willen we cross-overs, multidisciplinariteit en digitalisering een duidelijke plek geven in de culturele infrastructuur van Amsterdam en ruimte bieden aan nieuwe genres en nieuwe samenwerkingsverbanden.

We benutten ook de verbinding met de Agenda Digitale Stad in het onderdeel Creatieve Digitale Stad om de veranderende praktijk in de cultuursector door digitalisering meer aandacht te geven.

Innovatie en experiment spelen ook een centrale rol in broedplaatsen, waarvan we er momenteel ruim 60 hebben in Amsterdam. In de komende periode creëren we nieuwe broedplaatsen en kijken we hoe we bestaande broedplaatsen een meer permanent karakter kunnen geven. We realiseren een broedplaats in de openbare ruimte gericht op experiment en talentontwikkeling (zie ook het Amsterdams atelier- en broedplaatsenbeleid 2019-2022).

Door de snelle groei van de stad en de intensivering van het grondgebruik, staat de ongeplande, vrije ruimte onder druk. Deze zogenaamde rafelranden, waar geëxperimenteerd kan worden en waar spontane initiatieven zich kunnen ontwikkelen, worden schaarser. Daarom onderzoeken we hoe we tot duurzame oplossingen kunnen komen voor experimenteel ruimtegebruik (permanente tijdelijkheid) en waar we concrete locaties kunnen aanwijzen als vrije ruimte.

Om vernieuwing, experiment en inclusie te stimuleren, geven we meer aandacht aan nachtcultuur in Amsterdam en aan een sterkere verbinding tussen cultuur overdag en cultuur in de nacht. Ook onderzoeken we welke locaties en broedplaatsen in aanmerking komen voor een 24-uurs programmering. Daarnaast laten we de artistiek-inhoudelijke en programmatische meerwaarde van plannen en concepten zwaarder meewegen bij de verstrekking van nieuwe 24-uursvergunningen.

Internationalisering

Door de toenemende globalisering en het belang van een inclusieve stad krijgt internationalisering een steeds grotere betekenis, ook voor kunst en cultuur in Amsterdam. Een internationaal georiënteerde cultuursector draagt bij aan de leefbaarheid van onze stad, aan het brede en diverse culturele profiel van Amsterdam en het vestigingsklimaat. Daarom zetten we in de nieuwe periode in op het stimuleren van internationalisering - in de stad en buiten de landsgrenzen - van Amsterdamse makers en culturele instellingen (klein en groot).

Ook werken we aan het bestendigen en versterken van een aantrekkelijk en gezond internationaal kunstenaarsklimaat in de stad. De kunstraad vraagt in dit kader terecht aandacht voor de effecten van de visumproblematiek en de krapte op de woningmarkt (Verkenning 2019). We onderzoeken deze effecten en mogelijke oplossingen in samenwerking met de sector en partners zoals de Rijksoverheid en DutchCulture.

Om de grote diversiteit aan culturele identiteiten en verhalen in de stad zichtbaarder te maken, zullen we ons in het internationaal cultuurbeleid nog meer richten op (hoofd)steden in transitie die te maken hebben met vergelijkbare maatschappelijke, culturele en demografische vraagstukken. Landen, regio's en steden waar grote groepen Amsterdammers hun oorsprong vinden krijgen daarnaast een prominente plek in dit beleid. Van de A-Bis-instellingen verwachten we dat zij hier in hun internationaliseringsplannen waar mogelijk aandacht voor hebben.

De verbinding met andere steden en landen in de wereld krijgt mede vorm door het organiseren van kunst- en cultuurmissies, samenwerking met culturele hoofdsteden op het gebied van cultuur(beleid) en actieve aansluiting bij mondiale netwerken. We zetten hierbij ook in op een sterkere verbinding van de stad en de kunst- en cultuursector met Europa.

Goed werkgeverschap

Mede naar aanleiding van het initiatiefvoorstel Werkgeverschap & het kunstenplan (Ernsting/GroenLinks, 3 augustus 2017) heeft het college geconstateerd dat in de culturele sector goed werkgeverschap en goed opdrachtgeverschap extra aandacht behoeft. Een gezonde en stabiele culturele sector is van groot belang voor de mensen die in deze sector werkzaam zijn en voor de stad Amsterdam. In het coalitieakkoord is opgenomen dat we geen substantiële subsidies verlenen aan instellingen die zich niet houden aan normen voor goed werkgeverschap (Governance Code Cultuur, Fair Practice Code en de honorariumrichtlijn voor tentoonstellingen). Dit betekent dat we van de instellingen in de Amsterdamse Basisinfrastructuur (A-Bis) eisen dat zij de codes toepassen en een voorbeeldfunctie vervullen als het gaat om goed werkgeverschap en opdrachtgeverschap.

Van de instellingen die een subsidie ontvangen van het AFK wordt gevraagd de uitgangspunten van de Fair Practice Code te onderschrijven en inzichtelijk te maken hoe de vijf kernwaarden van de code in het beleid worden vertaald.

De Fair Practice Code is een initiatief van de sector zelf. Uitgangspunt is daarom dat de culturele sector zelf bepaalt wat een eerlijke beloning is en hoe zij invulling geven aan de andere onderdelen van de Fair Practice Code. De gemeente en het AFK monitoren hoe de instellingen omgaan met de

code. Over de exacte uitwerking van de Fair Practice Code zal de gemeente nader afstemmen met het ministerie van OCW en de landelijke cultuurfondsen.

Met het agenderen van goed werkgeverschap in het Kunstenplan 2021-2024 realiseert het college zich dat instellingen duidelijke keuzes moeten maken. Dat een eerlijke beloning van diegenen die werken in de culturele sector consequenties heeft voor het aantal voorstellingen, tentoonstellingen, etc. dat kan worden gemaakt en voor de eigen inkomsten van de instellingen.

Cultureel vastgoed

Het college streeft ernaar voor de zomer van 2019 te komen met informatie over de nieuwe systematiek voor de maatschappelijke huur (voorheen kostprijsdekkende huur). Uitgangspunt is dat de nieuwe systematiek ondersteunend is aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente en dat rekening wordt gehouden met de momenten voor subsidieaanvragen. Dit betekent dat in de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2021-2024 duidelijkheid wordt gegeven over de consequenties voor de instellingen die een pand huren van de gemeente.

We zetten in op verdere verduurzaming van cultuurpanden en helpen de sector dit te realiseren. We onderzoeken of de bestaande regeling voor duurzaam onderhoud van cultureel vastgoed gecontinueerd en versoepeld kan worden en of er meer duurzaamheidsscans van cultuurgebouwen uitgevoerd kunnen worden.

Er komt meer aandacht voor de fysieke toegankelijkheid van cultuurpanden. Ook hier zullen scans inzicht bieden in fysieke de mate waarin bezoekers de gebouwen goed kunnen betreden, of dat er - soms letterlijk - drempels moeten worden weggenomen.

Amsterdamse Basisinfrastructuur (A-Bis)

Voor de nieuwe Kunstenplanperiode wordt opnieuw de samenstelling van de A-Bis bepaald. Op basis van de nieuwe beleidsdoelstellingen en de eerste vooruitblik op de nieuwe A-Bis door de kunstraad in de Verkenning 2019, kan het college zich voorstellen dat aan de A-Bis enkele instellingen worden toegevoegd. Het is ook mogelijk dat een of meer instellingen overgaan van de A-Bis naar het AFK. De kunstraad heeft aangekondigd in juni 2019 een advies uit te brengen aan het gemeentebestuur over de samenstelling van de A-Bis. De kunstraad brengt dit advies uit op verzoek van het college.

Het uitgangspunt voor de A-Bis is dat de hierin opgenomen instellingen een essentiële functie vervullen in de stad en een brede verantwoordelijkheid dragen binnen de kunst- en cultuursector. Aan de criteria voor de A-Bis-instellingen wordt goed werkgeverschap toegevoegd.

Kunst- en cultuurinstellingen komen in aanmerking voor een positie in de A-Bis 2021-2024 indien ze voldoen aan alle onderstaande criteria:

- de instelling levert structureel artistiek-inhoudelijke topkwaliteit op nationaal en internationaal niveau;
- de instelling speelt een belangrijke rol binnen de culturele infrastructuur van Amsterdam en vormt een cruciale schakel binnen de culturele ketens;
- de instelling heeft een groot aanzien, in Amsterdam, nationaal en internationaal;
- de instelling heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van goed werkgeverschap;

- de zakelijke kwaliteit van de instelling is goed;
- als cultureel ondernemer vervult de instelling een voorbeeldfunctie;
- de instelling bereikt een relevant publiek en zet zich structureel in voor het bereiken van nieuwe publieksgroepen (onder meer jong, divers);
- de instelling is structureel verbonden met andere organisaties en initiatieven binnen de kunst- en cultuursector en neemt verantwoordelijkheid voor culturele ketens; én
- de instelling heeft zicht op cultuureducatie en/of talentontwikkeling binnen de betreffende discipline en levert daaraan vanuit de eigen organisatie een belangrijke bijdrage.

De cultuurhuizen die als volwaardige A-Bis-instellingen functioneren, kunnen opnieuw deze positie krijgen. Zij zijn van belang voor de hele stad als het gaat om de verdere ontwikkeling van een inclusieve cultuursector. De cultuurhuizen hebben daarin een voorhoederol.

Mede op basis van de evaluatie door de kunstraad, komen we in de Hoofdlijnennota terug op de rol en definitie van cultuurhuizen.

De beoordelingscriteria voor de A-Bis-instellingen evenals de verantwoordelijkheden en verplichtingen van A-Bis-instellingen worden uitgewerkt in de Hoofdlijnennota. De verantwoordelijkheden en verplichtingen worden aangepast op basis van de beleidsdoelstellingen voor de nieuwe periode.

Conform de 'Verordening Amsterdamse culturele infrastructuur, Hoofdlijnen en Kunstenplan' blijft het uitgangspunt dat het gemeentebestuur de A-Bis aanwijst op advies van de kunstraad en dat het college besluit over de hoogte van de Kunstenplansubsidies aan de A-Bis-instellingen.

Financiën

In het coalitieakkoord 'Een nieuwe lente en een nieuw geluid' heeft het gemeentebestuur € 5 miljoen structureel extra vrijgemaakt voor het Kunstenplan. In de Hoofdlijnennota zullen we uitwerken hoe de huidige middelen en deze extra middelen verdeeld worden over de verschillende regelingen en overige posten.

Het college zal op 10 en 11 juli in het kader van de voorjaarsnota 2019 aan de gemeenteraad voorstellen om te investeren in bestaande en nieuwe cultuurpanden. Als de raad akkoord gaat, betekent dit het volgende:

- In Nieuw-West zal een nieuw gebouw voor de Meervaart worden gerealiseerd. Deze grootstedelijke voorziening in een stadsdeel waar een inhaalslag nodig is als het gaat om kunst en cultuur én waar nieuwe woonwijken zullen verrijzen, draagt ook bij aan de spreiding van het culturele aanbod in de stad.
- Op de Zuidas wordt een nieuwe vestiging van de Openbare Bibliotheek Amsterdam gebouwd. Het wordt een bibliotheek van de toekomst die ruimte biedt voor experiment en ontwikkeling en zich primair richt op de grote groep Amsterdammers voor wie dit allemaal nog niet vanzelf spreekt.
- Het Amsterdam Museum wordt gerenoveerd. Dit betreft een noodzakelijke verbouwing van het museum zodat het rijksmonumentale gebouwencomplex gaat voldoen aan de actuele wet- en regelgeving. Ook worden de functionaliteit en toegankelijkheid van het gebouwencomplex verbeterd zodat de collectie weer tot zijn recht komt.

- Er komt investeringsruimte voor culturele voorzieningen in de nieuwe wijken in Nieuw-West, Noord en Zuidoost. Dit kunnen kleinschalige voorzieningen zijn of voorzieningen die een rol spelen in het middensegment van de culturele infrastructuur.

Naast financiële ruimte voor investeringen, is er ook ruimte nodig voor de bijbehorende exploitatielasten. Bij de voorjaarsnota stelt het college daarom aan de raad voor om vanaf 2025 structureel € 4 miljoen per jaar voor exploitatielasten van OBA Next beschikbaar te stellen. Door de renovatie van het Amsterdam Museum zijn geen extra exploitatielasten voor het museum voorzien. Omdat in de nieuwe Meervaart bestaande organisaties de exploitatie zullen dragen, is de verwachting dat hiervoor ook geen extra middelen nodig zijn.

Voor nieuwe culturele voorzieningen in de wijken zijn echter wel exploitatiemiddelen nodig. Binnen de periode van het Kunstenplan 2021-2024 zullen drie culturele voorzieningen in de wijk in Nieuw-West, Noord en Zuidoost gerealiseerd worden. Op basis van een eerste berekening is voor de exploitatie van deze voorzieningen € 2,9 miljoen nodig vanaf 2023. Het college zal de gemeenteraad voorstellen om dit bedrag te dekken uit het extra budget voor het kunstenplan. In de financiële paragraaf in de Hoofdlijnennota zal dit voorstel verder uitgewerkt worden.

De invoering van de nieuwe systematiek voor de maatschappelijke huur heeft mogelijk gevolgen voor de financiën van het Kunstenplan 2021-2024. Ook dit zal terugkomen in de financiële paragraaf van de Hoofdlijnennota.

Uitwerking contouren

In de komende periode zal het college de uitgangspunten zoals hierboven beschreven verder uitwerken, mede op basis van de gesprekken en debatten met de kunst- en cultuursector die voor de zomer plaatsvinden. De Kunstraad zal nog adviezen uitbrengen over de A-Bis, de cultuurhuizen en inclusie en diversiteit. Ook de Cultuurmonitor 2019, die de komende maanden door OIS wordt uitgevoerd, wordt betrokken bij de uitwerking. Voor deze monitor wordt een breed onderzoek gedaan onder Amsterdammers naar de wijze waarop zij deelnemen aan kunst en cultuur in de stad en de MRA.

De resultaten van de uitwerking krijgen hun beslag in de centrale beleidsnota van het nieuwe Kunstenplan, de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2021-2024. Deze beleidsnota wordt in november 2019 vastgesteld door de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet

Namens het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Touria Meliani
Wethouder Kunst en Cultuur